

LIEDON KUNNAN KONSERNIOHJE

Hyväksytty kunnanvaltuustossa
25.9.2017 § 102
Voimaantulo 1.10.2017

LIEDON KUNNAN KONSERNIOHJE

Sisällysluettelo

1. Kunnan omistajapolitiikka	3
2. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite.....	3
4. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen.....	5
5. Konserniohjeen sitovuus	5
6. Konsernin ohjaus, johtaminen ja toimivallanjako.....	6
7. Konserniraportointi	8
7.1. Raportoinnin sisältö ja rajoitukset.....	8
7.1.1. Toiminnan ja talouden suunnittelu sekä ohjaus	8
7.1.2. Kirjanpito-, tilinpäätös- ja konsernitilinpäätösperiaatteet	8
7.1.3. Toiminnan ja talouden raportointi.....	8
8. Keskitetyt konsernipalvelut ja keskitetyt toiminnot.....	9
8.1. Keskitetyn toiminnan järjestäminen ja ohjeistus	9
8.2. Tavaroiden ja palvelujen hankintoja ja omaisuuden luovutuksia koskevat ohjeet	9
8.2.1. Hankinnat	9
8.3. Rahoitusta, sijoituksia ja takausten antamista koskevat ohjeet.....	9
8.3.1. Maksuliikenne ja rahoitus	9
8.3.2. Sijoitustoiminta	10
8.3.3. Takauksen ja vakuuden antaminen	10
8.4. Riskienhallinta	10
8.5. Henkilöstöpolitiikka.....	10
9. Kuntakonsernin valvonta, tilintarkastus ja tarkastuslautakunnan tehtävät	10
9.1. Tytäryhteisöjen sisäinen valvonta.....	11
9.2. Emoyhteisön konsernivalvonta	11
9.3. Tytäryhteisön toiminnan seurannassa käytettävät mittarit ja tunnusluvut	11
9.4. Tytäryhteisöjen tilintarkastus ja tarkastuslautakunnan tehtävät.....	11
10. Tytäryhteisöjen neuvotteluvelvoitteet ja kunnan edustajien ohjeistaminen	12
11. Konsernia koskevista asioista tiedottaminen	12
12. Konserniohjeen velvoittavuus ja voimaantulo	13

1. Kunnan omistajapolitiikka

Kunnan omistajapolitiikan tavoitteena on turvata kunnan pitkäjänteinen toiminta ja varmistaa kunnan pääoman käyttöön sekä omaisuuden hankintaan ja hoitoon liittyvän päätöksenteon suunnitelmallisuus, pitkäjänteisyys ja pääoman käytön tehokkuus. Omistajapolitiikalla ohjataan käyttöomaisuuden ja pitkäaikaisten pääomasijoitusten hankintaa, hoitoa ja luovutusta koskevaa päätöksentekoa kunnassa.

Omistajapolitiikassa määritetään kunnan strategisesti tärkeät omistukset, asetetaan sitoutuneen pääoman tuottotavoitteet ja muut tavoitteet, määritellään palvelutuotannon tuotantovälineiden hankintaperiaatteet sekä määritetään vastuut omaisuuden käytössä ja omistukseen liittyvässä raportoinnissa.

Kunnan omistajapoliittiset tavoitteet määritellään tarvittaessa tarkemmin valtuuston päättämässä omistajapolitiikan linjauksissa, joita täydentävät tarvittaessa toimialakohtaiset linjaukset ja strategiat.

2. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Konserniohjeen tarkoitus on parantaa kunnan omistuksessa olevien yhtiöiden ja liikelaitosten kannattavuutta ja kilpailukykyä, niiden välistä tiedonkulkua ja omistajaohjausta, karsia toimintojen päällekkäisyyttä ja lisätä toimintojen tehokkuutta sekä riskienhallintaa ja näin edistää konsernien kokonaisuutta.

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet ensisijaisesti kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Omistajaohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön tai muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Toimenpiteet liittyvät perustamissopimuksiin, yhtiöjärjestysmääräyksiin, muihin sopimuksiin, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille sekä muuhun kunnan määräysvallan käyttöön.

Kuntalain 47 §:n mukaan omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Konserniohjetta sovelletaan kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvin osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen.

Konserniohjeella pyritään lisäksi yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kunnan yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

Tarkoituksena on, että konserniin kuuluvat yhteisöt toimivat kunnanvaltuuston asettamien konsernitason tavoitteiden toteuttajina ja noudattavat kunnanvaltuuston määrittelemää omistajapolitiikkaa ja toimintalinjausta. Kuntakonsernin yhteisillä ohjeilla

varmistetaan hyväksytyn omistajapolitiikan ja tavoitteiden toteutus, kustannuksia säästävä toiminta ja palveluiden käyttö sekä helpotetaan yksikkörakenteiden muuttamista ja henkilökunnan liikkumista.

Konsernijohdon edustajat käyvät vuosittain tavoite- ja talousarviokeskustelut tytäryhteisön johdon kanssa. Talousarvion käsittelyn ja hyväksymisen yhteydessä määritellään yhteisön tavoitteet sekä toimintaa ja taloutta kuvaavat tunnusluvut. Tavoitteiden tulee olla talousarviokauteen sidottuja ja mitattavia.

Tytäryhteisöjen investointi- ja rahoitussuunnitelmat valmistellaan yhteistyössä konsernin johdon kanssa. Tytäryhteisöjen lainajärjestelyt toteutetaan yhteistyössä konsernijohdon kanssa.

3. Soveltamisala

Tässä ohjeessa konsernilla tarkoitetaan Liedon kuntaa ja sen määräysvallassa olevia tytäryhteisöjä.

Kirjanpitolain mukaan Liedon kunnalla on määräämisvalta konserniyhteisössä, kun sillä on

- enemmän kuin puolet kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänten enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhteistyösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin tai muuhun sopimukseen.
- oikeus nimittää enemmistö yhteisön hallituksen tai siihen verrattavan toimielimen jäsenistä taikka enemmistö sellaisen toimielimen jäsenistä, joka nimittää hallituksen.

Jos kunnalla tai tytäryhteisöillä on yksin tai yhdessä kuntakonserniin kuuluvien muiden yhteisöjen kanssa merkittävä omistusosuus ja huomattava vaikutusvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa, käsitellään tällaista kirjanpitovelvollista kuntakonsernin osakkuusyhteisönä. Kunnalla on huomattava vaikutusvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa, jos kunnalla on yksin tai yhdessä tytäryhteisöjen kanssa vähintään 20 % ja enintään 50 % osakkeiden, jäsenosuuksien tai yhtiöosuuksien tuottamasta äänimäärästä mainitussa kirjanpitovelvollisessa.

Näitä konserniohjeita sovelletaan edellä todetun säännöksen mukaisesti määritellyistä Liedon konserniyhteisöissä sekä soveltuvien osin osakkuusyhteisöissä ja kuntayhtymissä.

4. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Konserniohjeen hyväksyy kunnanvaltuusto. Konserniohje käsitellään ja hyväksytään tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa ja yhtiökokouksissa sekä muiden tytäryhteisöjen vastaavissa toimielimissä.

5. Konserniohjeen sitovuus

Konsernissa hyväksyttyä konserniohjetta noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksessä tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide tuottaa yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua tai haittaa yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan

lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti kunnanjohtajalle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

6. Konsernin ohjaus, johtaminen ja toimivallanjako

Kunnanvaltuusto

- päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista
- hyväksyy koko kuntakonsernin tavoitteet talousarvioissa ja taloussuunnitelmassa
- hyväksyy konserniohjeen
- nimeää kunnan edustajat kuntayhtymien valtuustoihin/ yhtymäkokouksiin
- määrittelee omistajapolitiikan

Kunnanhallitus

- ohjaa kuntakonsernia antamalla konsernitason toimintaohjeet ja -periaatteet sekä konserniohjetta yksityiskohtaisemmat ohjeet.
- valitsee kunnan edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin ja antaa näille ohjeet kunnan edustajien nimeämisestä hallitukseen. Kunnan edustajilta edellytetään tehtävään soveltuvaa osaamista.
- kuntakonsernia ohjaa ja valvoo kunnanhallitus. Sen tehtävänä on valvoa, että ne yhteisöt, laitokset ja säätiöt, joissa kunnalla on määräysvaltaa, toimivat kunnanvaltuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti. Kunnanhallitus antaa kuntalain 23§:n nojalla tarvittaessa tytäryhteisöjen toimintaa velvoittavia ohjeita.
- valvoo myös sitä, että näiden yhteisöjen toimintapolitiikat (esimerkiksi henkilöstö- ja ympäristöpolitiikka) ovat kunnan päämäärien mukaiset.
- antaa ohjeet yhtiökokousten päätöksentekoa varten ja antaa ohjeet kunnan kannanottamiseksi muiden yhteisöjen, laitosten ja säätiöiden hallintoelimissä kuntaa edustaville henkilöille.
- antaa toimintakertomuksen yhteydessä kunnanvaltuustolle tiedot tytäryhteisöjen toiminnasta. Tarvittaessa hallitus tekee toimenpide-ehdotukset havaitsemistaan epäkohdista.
- antaa ohjeet kuntaa edustaville henkilöille kunnan kannanottamisesta käsiteltäviin asioihin, jollei ohjeiden antamista ole johtosäännöllä tai toimintasäännöllä annettu kunnan muulle viranomaiselle.

Konsernijohto

- Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja muut hallintosäännössä tai konserniohjeessa määrätyt viranomaiset. Hallintosäännössä määrätään konsernijohtoon tehtävistä ja toimivallan jaosta.

- Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, ellei hallintosäännössä toisin määrätä.

Lautakunnat

Lautakunnat huolehtivat toimialaansa kuuluvien tytäryhteisöjen toiminnan seurannasta ja ilmoittavat havaitsemistaan epäkohdista kunnanhallitukselle. Lautakunnat antavat selvityksen omasta toiminnastaan toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Kunnanjohtaja

- johtaa kunnanhallituksen alaisena konsernipolitiikkaa.
- seuraa kunnan omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa kunnanhallitukselle ja yhteisölle.
- seuraa kuntakonsernin ja konserniohjeen toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämisestä kunnanhallitukselle ja yhteisölle.
- Vastuu konsernin operatiivisesta johtamisesta on kunnanjohtajalla. Hänen tulee myös seurata konserniin kuuluvien yksiköiden toimintaa, huolehtia toiminnan yhteensovittamisesta ja kehittää konsernirakennetta.

Toimialajohtaja

- seuraa toimialallaan kunnan omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa konsernijohdolle.
- seuraa toimialallaan kuntakonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämisestä konsernijohdolle.
- huolehtii toimialaansa kuuluvan tytäryhteisön toiminnan seurannasta ja ilmoittavat havaitsemistaan epäkohdista konsernijohdolle

Kunnan edustajat

- toimivat tytäryhteisöjen hallintoelimissä siten, että valtuuston yhteisölle asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan.
- vastaavat toimialaansa kuuluvien tytär- ja osakkuusyhteisöjen toiminnan seurannasta ja tekevät tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia sekä raportoivat tarvittaessa konsernijohdolle.
- Kunnan edustajien esteellisyydestä säädetään kuntalain 97 §:n 4 momentissa.

Tilintarkastaja

Tarkastaa konsernitilinpäätöksen, joka sisältää seuraavat osat:

- konsernitase
- konsernituloslaskelma
- rahoituslaskelma
- liitetiedot ja antaa lausunnon, onko konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.
- kunnan tilintarkastaja valitaan tytäryhteisöjen tilintarkastajaksi, ellei erikseen muuta sovita.

7. Konserniraportointi

7.1. Raportoinnin sisältö ja rajoitukset

7.1.1. Toiminnan ja talouden suunnittelu sekä ohjaus

Osakeyhtiölain mukaan yhtiön hallitus huolehtii yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Tytäryhteisöt neuvottelevat kunnanjohtajan kanssa liikesalaisuuksien piiriin kuuluvista asioista.

7.1.2. Kirjanpito-, tilinpäätös- ja konsernitilinpäätösperiaatteet

Konserniin kuuluvissa yhteisöissä noudatetaan kuntalain ja kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätösperiaatteita sekä määräyksiä. Konsernitilinpäätökseen kuuluvat konsernituloslaskelma, konsernitase ja konsernin rahoituslaskelma sekä tarvittavat liitteet.

Tytäryhteisöllä on oltava kalenterivuotta vastaava tilikausi. Erityisestä syystä kunnanhallitus voi hyväksyä poikkeavan tilikauden tilapäiseksi käytännöksi.

7.1.3. Toiminnan ja talouden raportointi

Kunnan tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot. (Kuntalaki 116 §)

Osavuosikatsaukset annetaan kunnanhallitukselle ja valtuustolle. Ne laaditaan kunnanhallituksen antamien ohjeiden ja määräämien aikataulujen mukaisesti. Tytäryhteisöjen on toimitettava tilinpäätöksen yhteydessä seuraavat raportit:

- talousarvion toteutuminen tuloslaskelman muodossa
- selvitys rahoitusasemasta/ sijoitustoiminnasta
- selitys vuositavoitteiden toteutumisesta ja toteutusvaiheesta
- lähiajan merkittävimmät toiminnalliset ja taloudelliset tapahtumat.

Vuosiraportointi tapahtuu tilinpäätöksen yhteydessä. Tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittava kirjanpitolain ja osakeyhtiölain säännösten mukaisesti. Merkittävät poikkeamat hyväksytystä suunnitelmasta, talousarviosta ja rahoitusasemasta on raportoitava aina välittömästi konsernijohtolle. Tytäryhtiön on annettava tarvittaessa konserni johdon pyynnöstä erillisiä selvityksiä toiminnastaan ja taloudestaan.

8. Keskitetyt konsernipalvelut ja keskitetyt toiminnot

8.1. Keskitetyn toiminnan järjestäminen ja ohjeistus

Konsernipalveluilla tarkoitetaan palveluja, joita konserniyhteisö tuottaa keskitetysti muille konserniin kuuluville yhteisöille. Konsernipalveluissa on otettava huomioon kohdan 8.2 hankintalainsäädännön asettamat reunaehdot ja rajoitukset. Tytäryhteisön on selvitettävä konsernijohtoon kanssa etukäteen konsernipalvelujen käyttö.

Keskitettyjä toimintoja ovat mm. maksuliikenne, riskien hallinta, vakuutusten kilpailutus, tilintarkastuksen ja sisäisen valvonnan järjestäminen, vieraan pääoman hallinta sekä tukipalvelut. Päätös keskitettyjen toimintojen käyttämisestä tehdään erikseen kussakin tytäryhteisössä konsernijohtoon ohjeistuksen mukaisesti.

8.2. Tavaroiden ja palvelujen hankintoja ja omaisuuden luovutuksia koskevat ohjeet

8.2.1. Hankinnat

Hankintalainsäädännön mukainen hankintojen kilpailuttamisvelvollisuus koskee kunnan tytäryhteisöjä. Konsernin sisäisiä hankintoja suunniteltaessa hankintasäännösten määräykset on otettava huomioon. Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen on noudatettava julkisista hankinnoista annettua lakia. Hankintapäätöksiin on liitettävä muutoksenhakuohje. Tarkemmat ohjeet sisältyvät kunnan hankintaohjeisiin.

Tytäryhteisöjen on noudatettava hankintalainsäädäntöä, mm. hankintojen kilpailuttamisvelvollisuutta. Konsernin sisäisiä hankintoja suunniteltaessa hankintasäännösten asettamat reunaehdot ja rajoitukset tulee ottaa huomioon. Tytäryhteisöjen on noudatettava soveltuvin osin kunnan hankintaohjetta.

Konsernijohto voi antaa ohjeita hankintayhteistyöstä. Konserniyhteisöjen tulee selvittää hankintayhteistyön edellytykset ennen merkittävien hankintojen toteuttamista.

8.3. Rahoitusta, sijoituksia ja takausten antamista koskevat ohjeet

8.3.1. Maksuliikenne ja rahoitus

Konsernitasolla pyritään yhteisöjen yhteistyöllä parhaaseen mahdolliseen tulokseen ja taloudelliseen hyötyyn.

Tytäryhteisöllä on velvollisuus hyvissä ajoin aloittaa neuvottelu kunnanjohtajan kanssa rahoitus-, kassavirta-, otto- ja antolainauksia varten. Sopimusajat, tiliehdot tms. saate-

taan kuntaemon kanssa yhdenmukaisiksi ja kilpailukykyisiksi kaikissa tytäryhteisöissä. Tytäryhteisöt järjestävät rahoituksensa yhteistyössä kunnan kanssa.

8.3.2. Sijoitustoiminta

Kunnan kannalta merkittävien tytäryhteisöjen tulee järjestää sijoitustoimintansa yhteistyössä kunnan kanssa. Tytäryhteisöjen on noudatettava konsernijohtajan antamia ohjeita sijoitustoiminnan järjestämisessä. Sijoitusten onnistumisesta vastaa ensisijaisesti tytäryhteisön päätösvaltainen toimielin.

8.3.3. Takauksen ja vakuuden antaminen

Takauksista päättäminen kuuluu kunnanvaltuuston toimivaltaan. Kunta voi taata tytär- tai osakkuusyhteisöjen ottolainoja, mikäli se alentaa lainakustannuksia tai tytäryhteisöllä ei ole muita vakuuksia. Kunta vaatii takaukseen pääsääntöisesti vastavakuuden ja/tai takausprovision. Kunnanhallituksella on perustellusta syystä toimivalta olla vaatimatta vastavakuutta. Tytäryhteisö ei ilman konsernijohtajan lupaa voi myöntää takauksia tai käyttää omaisuuttaan vakuutena.

8.4. Riskienhallinta

Lieto-konsernin riskienhallinta järjestetään noudattaen yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa ja kunnanhallituksen mahdollisesti antamia ohjeita. Riskienhallinnan avulla pyritään varmistamaan, että yhtiön liiketoimintaan vaikuttavat riskit tunnistetaan ja niitä seurataan.

Kuntakonsernissa noudatetaan kunnan ja tytäryhteisöjen kesken yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa. Tytäryhteisöjen on neuvoteltava riittävän ajoissa kunnanjohtajan kanssa riskianalyysiin ja riskien vakuuttamiseen liittyvistä asioista.

8.5. Henkilöstöpolitiikka

Konsernin tytäryhteisöjen on noudatettava toiminnassaan soveltuvin osin kunnan henkilöstöpolitiikan ja henkilöstöstrategian periaatteita.

Tytäryhteisöt järjestävät eläkevakuutuksensa Kuntien eläkevakuutuksessa silloin, kun se on kunnan edun mukaista eikä tytäryhteisön etu muuta edellytä.

9. Kuntakonsernin valvonta, tilintarkastus ja tarkastuslautakunnan tehtävät

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on osaltaan varmistaa, että yhteisön toiminta on tehokasta ja tuloksellista, informaatio on luotettavaa ja että säännöksiä ja toimintaperiaatteita noudatetaan.

9.1. Tytäryhteisöjen sisäinen valvonta

Tytäryhteisöjen sisäinen valvonta järjestetään kunnan sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti. Tytäryhteisöjen hallitusten ja toimitusjohtajan vastuulla on sisäisen valvonnan rakenteiden luominen omassa organisaatiossaan. Tytäryhteisöjen hallitusten tulee hyväksyä yhtiölle sisäisen valvonnan ohjeet ja pitää ne ajan tasalla. Yhteisön hallituksen on valvottava sisäisen valvonnan toteutumista ja ohjeiden noudattamista.

9.2. Emoyhteisön konsernivalvonta

Sisäisen valvonnan toimivuudesta koko kunnassa vastaa kunnanhallitus ja sen valvontavastuu on kunnanjohtajalla ja toteuttamisvastuu tilivelvollisilla. Kunnanjohtajalla tai hänen nimeämällään edustajalla on oikeus osallistua tytäryhteisön hallituksen kokouksiin ja käyttää niissä puheoikeutta. Tytäryhtiöiden yhtiöjärjestyksiin tulee sisällyttää tämän mahdollistava määräys.

Toimialajohtajat vastaavat omalla toimialallaan valvonnan toteuttamisen organisoinnista ja siitä, että sisäisen valvonnan menetelmät ovat käytössä ja sisältyvät päivittäisiin toimintarutiineihin. Tulosalueiden johtajat vastaavat omalla tulosalueellaan sisäisen valvonnan toteutumisesta. Konserniohjeen noudattamista valvoo konsernijohto.

9.3. Tytäryhteisön toiminnan seurannassa käytettävät mittarit ja tunnusluvut

Tunnusluvut ja mittarit, joilla tytäryhteisöjen toiminnan kannattavuutta, vaikuttavuutta ja talouden tilaa kuntakonsernissa arvioidaan, määritellään vuosittain talousarvion tavoitasetannan yhteydessä ottaen huomioon kunkin tytäryhteisön toiminnan erityispiirteet.

9.4. Tytäryhteisöjen tilintarkastus ja tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 122 §:n mukaan valtuusto valitsee hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisön, jonka tulee olla julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuslautakunnan hyväksymä yhteisö (JHTT-yhteisö). Yhteisön on määrättävä vastuunalaiseksi tilintarkastajaksi julkishallinnon ja -talouden hyväksytty tilintarkastaja (JHTT-tilintarkastaja). Tilintarkastajat toimivat tehtävissään virkavastuulla.

Kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kunnan tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä.

Tilintarkastajalla on oltava edellytykset riippumattoman ja riittävän laajan tilintarkastuksen toimittamiseen. Jos edellytykset riippumattomaan tarkastukseen puuttuvat, tilintarkastajan on kieltäydyttävä vastaanottamasta tehtävää tai luovuttava siitä.

10. Tytäryhteisöjen neuvotteluvelvoitteet ja kunnan edustajien ohjeistaminen

Kuntakonserniin kuuluvan yhteisön on ennen omaa päätöksentekoaan aina selvitettävä konsernijohdon kannanotto asiaan silloin, kun päätettävä asia merkittävästi vaikuttaa yhteisön tai kunnan toimintaan tai taloudelliseen vastuuseen. Velvollisuus pääomistajan ennakkokäsityksen hankkimiseen on tytäryhteisön toimitusjohtajalla ja isännöitsijällä. Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuus on valvoa, että ennakkokäsitys on tämän ohjeen mukaan hankittu ja että se kirjataan sen kokouksen pöytäkirjaan, jossa tehdään merkittävää asiaa koskeva päätös. Tytäryhteisön johdon tulee toimia huolellisesti ja yhteisön edun mukaisesti. Lopullinen päätösvalta ja vastuu erillistä kannanottoa koskevassa asiassa on aina yhteisön omalla päätöksentekovelvollisuudella, vaikka konsernijohdon kannanotto päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

Ennakkokäsitys on haettava omistajaohjaustoiminnon kautta kunnanhallitukselta ainakin seuraavissa asioissa:

Yhteisön hallituksen on hankittava konsernijohdon kannanotto seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhtiön perustaminen sekä osakkuus toisessa yhtiössä
- liiketoiminnan merkittävä laajentaminen tai merkittävä investointi
- liiketoiminnan tai sen osan myynti
- osakeanti tai muu pääomarakenteen muuttaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen muuttaminen
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- kiinteistö- ja yrityskaupat
- merkittävä lainanotto ja –anto tai vakuuden antaminen omasta tai toisen velasta
- sulautuminen tai jakautuminen
- tytäryhtiön perustaminen tai osakkuus toisessa yhtiössä
- periaatteelliset ja taloudellisesti merkittävät sopimukset
- yhtiön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen
- toimitusjohtajan valinta
- henkilöpoliittisesti merkittävät asiat
- muut periaatteellisesta tai taloudellisesti merkittävät sopimukset

Kunnanhallitus evästää yhtiökokouksiin tai vastaaviin kokouksiin nimeämänsä kokousedustajat. Evästyksiin kuuluu edustajien valinta tytäryhteisöjen hallintoelimiin. Kunnanhallitus antaa tarvittaessa ohjeita kunnan edustajille kunnan kannanottamisesta käsiteltäviin asioihin. Ohje yksilöidään valtakirjalla tai pöytäkirjanotteella. Liedon kunnan asettamat hallitusten jäsenet ja yhtiökokousedustajat toimivat virkavastuulla ja ovat velvollisia selvittämään Liedon kunnan kannan kulloinkin käsiteltäviin merkittäviin asioihin sekä toimimaan sen mukaisesti.

Kunnan edustajiksi yhtiökokoukseen tai hallitukseen valittujen luottamushenkilöiden tehtävästään saamat palkkiot ovat henkilökohtaisia, eikä niitä voi laskuttaa yritykselle. Tarkempia määräyksiä luottamushenkilöiden palkkioista sisältyy hallintosääntöön.

11. Konsernia koskevista asioista tiedottaminen

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kunnan on sopivin tavoin tiedotettava asukkailleen yhteisön toiminnasta silloin, kun se hoitaa kunnan sille antamaa tehtävää.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksesta vastaavat yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolesta kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa. Tiedottamisessa on otettava huomioon yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

12. Konserniohjeen velvoittavuus ja voimaantulo

Konserniohje tulee voimaan 1.10.2017 alkaen ja tällä päätöksellä kumotaan kunnanvaltuuston aikaisemmin hyväksymä Liedon kunnan konserniohje.

Konserniohje tulee hyväksyä tytäryhteisön yhtiökokouksessa tai vastaavassa ylimmässä hallintoelimessä sekä jokaisessa ohjeen soveltamisalaan suoraan kuuluvan yhteisön hallituksessa tai vastaavassa toimielimessä.